

حیات شکافنده معصوم علوم

سینه این خاک، چگونه توانسته است، سینه شکافنده دانش را در بر بگیرد. آری! گنبدی بزرگ تر از آسمان نیست که روی این خاک گذاشته شود. آسمان، مستقیم از صفای این خاک توشه برمی دارد. آسمان بقیع می بیند که تسلائی خاطر ما، دستان عادل خدا و چشمان آینده نگر اوست.

گنبد بزرگ آسمان بر فراز قبر امام مظلوم شیعیان سینه این خاک، چگونه توانسته است، سینه شکافنده دانش را در بر بگیرد. آری! گنبدی بزرگ تر از آسمان نیست که روی این خاک گذاشته شود. آسمان، مستقیم از صفای این خاک توشه برمی دارد. آسمان بقیع می بیند که تسلائی خاطر ما، دستان عادل خدا و چشمان آینده نگر اوست.

پهنه تلخ فراق، چشمان ناشکیب دنیا را پُر کرده است. لب ها می لرزند تا مگر گوشه ای از کلمات سوزان درون را بیرون بریزند. چشم ها می گریند؛ بلکه از دریای غم های سینه، کاسته شود و حقیقت بهشت، چقدر به اشک های ما نزدیک شده است! مدینه هم با بقیع هایی که از شعرهای ماه می تراود، هم ناله شده است.

تمام دو بیتی های بر زبان نیامده، مهمان این فراق جانسوزند. فرازهای غنی مفاتیح، داغدار این غیاب جانکاهند. غروب، گویا سوگند یاد کرده که ما را تا همیشه به یاد این هجر گلگون بیندازد. شهادت امام محمد باقر (ع) و فرصت ها از بقیع می گویند و طلاپی می شوند؛ مثل گنبدی که آنجا نیست. خاک بقیع، همیشه در رنگ مظلومیت خود مستور بوده است.

سینه این خاک، چگونه توانسته است، سینه شکافنده دانش را در بر بگیرد. آری! گنبدی بزرگ تر از آسمان نیست که روی این خاک گذاشته شود. آسمان، مستقیم از صفای این خاک توشه برمی دارد. آسمان بقیع می بیند که تسلائی خاطر ما، دستان عادل خدا و چشمان آینده نگر اوست.

مصیبت زدگی اما تا آنجاست که افراستگی پرچم های عزا در قله های رفیع بندگی، طبع شاعران را به خون نشانده است و کور باد چشم فرومایگان که این سیاه جامگی، روشن از پویایی و تعالی ست و زیر پوست این کلمات سیاه پوش، نشانه های ارادت و شفاعت رفته است.

امام محمد باقر (ع) در روز جمعه یا دوشنبه یا سه شنبه غره ماه رجب یا سوم ماه صفر سال 57 هجری یا به روایتی دیگر سال 56 هجری، در مدینه به دنیا آمد و در روز دوشنبه هفتم ذی حجه یا ربیع الاول و یا ربیع الاخر سال 114 هجری، در همان شهر بدرود حیات گفت.

بنابراین، آن حضرت 57 سال در این جهان زیست. از این مدت چهار سال با جدش امام حسین (ع) و پس از وی 35 سال با پدرش زندگی کرد و هیجده سال بقیه عمرش را به تنهایی به سر برد. بنابر روایتی که در کافی از قول امام صادق (ع) نقل شده است، وی 19 سال و دو ماه بیش از پدرش زیسته است و در همین دوران، مامت شیعیان را عهده دار بوده است.

گنبد بزرگ آسمان بر فراز قبر امام مظلوم شیعیان

امام باقر (ع) در مدت امامت خود چند صباحی از خلافت ولید بن عبد الملک و نیز خلافت سلیمان بن عبد الملک و عمر بن عبد العزیز و یزید بن عبد الملک را درک کرد و سرانجام در روزگار خلافت هشام بن عبد الملک وفات یافت. در کتاب اعلام الوری نیز همین قول آمده که با آنچه بعدا خواهیم گفت، صحیح می نماید. ابن شهر آشوب در مناقب نوشته است:

آن حضرت در سال 114 هجری، در سن 57 سالگی زندگی را به درود گفته که از این مدت سه یا چهار سال را در جوار جد بزرگوارش امام حسین (ع) و 34 سال و ده ماه یا 39 سال با پدرش و 19 یا مطابق قول دیگر 18 سال پس از پدرش زیسته است که همین مدت دوره امامت آن حضرت محسوب می شود.

امام باقر (ع) در طول سالهایی که امامت شیعیان را عهده دار بود، دوران خلافت ولید بن یزید و سلیمان و عمر بن عبد العزیز و یزید بن عبد الملک و برادرش، هشام، و ولید بن یزید و برادرش، ابراهیم، را درک کرد و در اوایل خلافت ابراهیم، رحلت یافت. ابو جعفر بن بابویه گوید که ابراهیم بن ولید بن یزید، امام باقر (ع) را مسموم ساخت.

در دو نسخه ای که از این کتاب در دسترس بود همین مطلب به چشم می خورد. ولی در این گفته از جانب ابن شهر آشوب یا نسخ و یا هر دو سهوی رخ داده که از دید آگاهان پوشیده نیست. چون در میان خلفای یاد شده تنها یک تن به نام ولید بن یزید وجود داشته و این همان کسی است که نامش در آخر عبارت ذکر شده است.

علاوه بر این هشام در سال 125 هجری، وفات یافت و پس از او ابراهیم به خلافت رسید که او هم در سال 127 هجری، کشته شد و اگر امام باقر (ع) در سال 114 هجری، وفات یافته باشد، چنان که ابن شهر آشوب نیز همین سخن را می گوید، می توان به آسانی پی برد که وفات آن حضرت در زمان خلافت هشام روی داده است نه ابراهیم.

در کتاب کشف الغمة آمده است: محمد بن عمرو می گوید، بنابر روایتی که در دست ما است آن حضرت در سال 117 هجری، وفات یافت و دیگران تاریخ رحلت آن حضرت را در سال 118 هجری، ذکر کرده اند.

دستاوردهای برجسته شیعه در دوران امام باقر

بدون شك زندگی امامان (علیهم السلام) دستاوردهای ارزشمند و والایی را برای بشریت به دنبال داشته است که آگاهی و شناخت از آن و بیان و به رشته تحریر درآوردنش امری غیر ممکن است و به قول معروف آب دریا را اگر نتوان کشید پس به قدر تشنگی باید چشید. بخشی از دستاوردهای امام محمد باقر (علیه السلام) را این چنین می توان ذکر کرد:

- 1- تحکیم مبانی اعتقادی شیعه.
- 2- اقدام به تصحیح باورهای ناصواب و نادرست که در عقاید مسلمانان راه یافته بود و نقد و زیر سوال بردن اندیشه های انحرافی و خرافات وارد شده در جامعه اسلامی .
- 3- گسترش و سرعت بخشی به فرهنگ فقهی اسلام و احکام شریعت .
- 4- اصلاح روش های اجتهاد و استنباط احکام دینی و مبارزه ی سرسخت با روش های غلط و ناصواب.
- 5- پرداختن به تربیت شاگردانی که بتوانند در مباحث فقه و کلام و اخلاق و مسائل اجتماعی اظهار نظر نموده و صاحب نظر و صاحب رای باشند و از کارآمدی لازم برخوردار باشند.
- 6- هدایت و رهبری شیعه در راهیابی به اندیشه های ناب اسلامی و احیای اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله).
- 7- حفظ و حراست از جمعیت و سازمان و تشکیلات شیعه از خطر فنا و نابودی، چرا که حاکمان اموی در صدد انهدام کامل شیعه و حذف تشیع از تاریخ بودند.

چگونگی شهادت

هشام، خلیفه و حاکم زمان امام باقر علیه السلام ، یکی از نزدیکانش را مامور کرد تا امام باقر علیه السلام را شهید کند، آن مرد بدکار هم حضرت باقر علیه السلام را مسموم کرد و باعث شد تا امام، در روز دوشنبه هفتم ذی حجه سال 114 هجری، در شهر مدینه به شهادت رسید. آن حضرت 57 سال در این جهان زیست. از این مدت چهار سال با جدش امام حسین علیه السلام و پس از وی 35 سال با پدرش زندگی کرد و 18 سال بقیه عمرش را به تنهایی به سر برد.

مرقد مطهر امام باقر علیه السلام

قبر نورانی حضرت باقر علیه السلام، در کشور عربستان و در شهر مدینه در قبرستان بقیع قرار دارد. هر سال، حاجیان زیادی در این قبرستان، بر سر مزار چهار امام غریبی که آنجا دفن شده اند، حاضر می شوند. امام حسن مجتبی علیه السلام، امام سجاد علیه السلام، امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام، چهار امامی هستند که در کنار هم و در قبرستان بقیع دفن می باشند.